

ՔԱՂԱՔՆԵՐ և ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԿԱՆԱԶ ՈՒՂԻ.

ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ և ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՄԻ ՔԱՆԻ ԽՈՍՔ ՄԵՐ ՑԱՆՑԵՐԻՑ

Եվրոպական Կանաչ ուղղու հիմնական տարրը քաղաքներն ու շրջաններն են: Առանց քաղաքների և տարածաշրջանների միլիոնավոր եվրոպացիների կյանքը վերափոխելու միջոցով կլիմայական չեզոքություն ապահովելու գործում նրանց մասնակցության երկար պատմության, ներառյալ կենսապայմանները, էներգիայի օգտագործումը, բնակարանները, տրանսպորտը, արտադրությունը և սպառումը, այս ուղին ոչ այլ ինչ կլիներ, քան անիրականալի երազանք: Տեղական և մարզային իշխանությունները ոչ միայն հնարավոր են դարձրել, այլև ձևավորել են կանաչ ուղին և այժմ հանդիսանում են այն կյանքի կոչելու հիմնաքար:

Եվրոպական Կանաչ ուղին ճանաչում է տեղական և տարածաշրջանային իշխանությունների առանցքային դերը որպես՝

- իրենց տարածքների էկոլոգիական և տնտեսական վերափոխման պլանավորման մարմիններ; s
- քաղաքականության մշակման և իրականացման գործում անդամ պետությունների գործընկերներ;
- բնակիչների համար տեղեկատվության եւ ռեսուրսների հիմնական աղբյուրներ, որոնք ուղղորդում եւ ապահովում հուսալի խորհուրդներ;
- իրենց շենքերի և ծառայությունների ղեկարգման գործընթացի մասնակիցներ, որոնք օրինակ են ծառայում ուրիշների համար:

Եվրոպական Կանաչ ուղին նույնպես ընկած է տեղական և տարածաշրջանային իշխանությունների գործողությունների հիմքում, նրանց հնարավորություն տալով ակտիվացնել և արագացնել իրենց աշխատանքը՝ ապահովելու կայունություն, բարգավաճում և բարեկեցություն ամբողջ բնակչության համար: Որպես Եվրոպայի տեղական ինքնակառավարման մարմինները ներկայացնող ցանցեր, մենք կոչ ենք անում առաջիկա տարիներին հավակնոտ և պատշաճ կերպով ներառել ԵՄ օրենսդրությունը ազգային օրենքներում, ինչպես նաև համապարփակ ֆինանսական և տեխնիկական աջակցություն ԵՄ-ի և անդամ պետությունների կողմից, ինչը թույլ կտա տեղական ինքնակառավարման մարմիններին օգտվել այդ հնարավորություններից: Պլանավորման բազմաթիվ նոր պարտավորությունների հետ մեկտեղ, տեղական և տարածաշրջանային իշխանությունները պետք է իրենց տրամադրության տակ ունենան դրամական միջոցներ “կանաչ անցում” իրականացնելու համար:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների աջակցությունը Եվրոպական Կանաչ ուղու իրականացման պլանավորման և ներդրումների հարցում կլիմայի չեզոք և կայուն Եվրոպա կառուցելու միակ միջոցն է: Սա կստեղծի տեղական ներդրումային հնարավորություններ Եվրոպական արդյունաբերության, փոքր և միջին բիզնեսի համար, ինչպես նաև թույլ կտա մեզ կիսել անցումային առավելությունները Եվրոպայի բոլոր բնակիչների հետ՝ արդար ապագա ապահովելու համար:

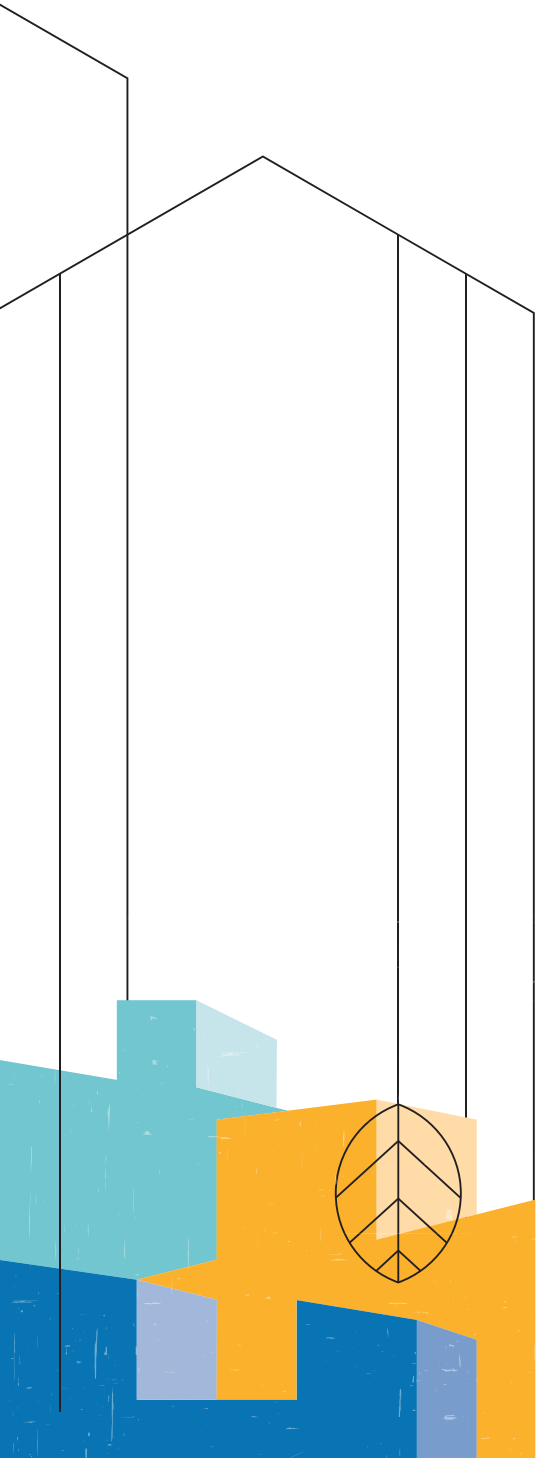

www.energy-cities.eu / www.eurocities.eu

Հրապարակման ամսաթիվը՝ մարտ 2024 թ.
Հեղինակներ՝ Eurocities և Energy Cities
Կոնտակտային տվյալներ: melanie.bourgeois@energy-cities.eu eugenia.mansutti@eurocities.eu

Դիզայն և նկարագրողում՝ Onehemisphere AB,
contact@onehemisphere.se
Նկարագրողումներ՝ Shutterstock

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կարևորագույն դերը գնալով ավելի մեծ ճանաչում է ստանում Եվրոպական Կանաչ ուղու օրենսդրության մեջ: Այս հրապարակման նպատակն է ընդգծել տեղական ինքնակառավարման մարմինների նոր հնարավորություններն ու պարտավորությունները Կանաչ ուղու շրջանակներում և բարձրացնել իրազեկությունը այն առանցքային դերի մասին, որը նրանք կոչված կլինեն իրականացնել:

Եվրոպական Կանաչ ուղին 1 - սա Եվրոպական հանձնաժողովի հավակնոտ ծրագիրն է՝ մինչև 2050 թվականը ԵՄ կլիմայական չեզոքության հասնելու համար՝ համաձայն Փարիզի համաձայնագրի նպատակների: Եվրոպական Կանաչ ուղու հիմնաքարը կլիմայի մասին օրենքն է 2, որը սահմանում է միջանկյալ նպատակ՝ մինչև 2030 թվականը նվազեցնել ջերմոցային գազերի արտանետումները 55%-ով՝ համեմատած 1990 թվականի մակարդակի հետ: Այս լայնածավալ նախաձեռնությունը պահանջում է վերանայել գործող օրենսդրությունը և նոր դիրեկտիվների ընդունում այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսիք են էներգետիկան, կլիման, շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը, շարժունակությունը, բնությունը, շինությունները, գյուղատնտեսությունը և արդյունաբերությունը: Տեղական ինքնակառավարման մարմինները կարևոր դեր են խաղում այս ոլորտներում՝ իրենց պարտավորությունների, առաջնորդության և աշխարհագրական դիրքի շնորհիվ:

Օրինակ՝ էներգետիկ ոլորտում քաղաքները նպատակ ունեն բարձրացնել էներգաարդյունավետությունը և ինտեգրվել վերականգնվող էներգիայի աղբյուրներին, ինչի մասին վկայում են այնպիսի Հրահանգներ, ինչպիսիք են էներգաարդյունավետության Հրահանգը և վերականգնվող էներգիայի Հրահանգը: Դրանք նախատեսում են հանրային շենքերի պարտավորություններ՝ էներգիայի սպառման նվազեցման և վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների միջոցով սնուցվող, ջեռուցվող և հովացվող ենթակառուցվածքների զարգացման հնարավորության վերաբերյալ:

Նմանապես, կլիմայի փոփոխության դեմ պայքարի սոցիալական Հիմնադրամը քաղաքներին առաջարկում է ֆինանսական աջակցություն՝ կլիմայի քաղաքականության սոցիալական հետևանքները մեղմելու համար՝ հնարավորություն ընձեռնելով ներդրումներ կատարել էներգաարդյունավետ բնակարաններում և կայուն տրանսպորտային համակարգերում, որոնք օգտակար են բոլոր բնակիչների, հատկապես առավել խոցելի մարդկանց համար:

Փորձ է արվել ընդունել Կանաչ ուղու օրենսդրության մեծ մասը, հատկապես էներգետիկայի ոլորտում, մինչև 2024 թվականի հունիսի Եվրոպական ընտրությունները: Այնուամենայնիվ, որոշ ոլորտներում, ինչպիսիք են շարժունակությունը և օդի որակը, կարող են ուշացումներ առաջանալ: Անդամ պետություններն ունեն երկու տարի, որպեսզի Հրահանգներն ընդգրկեն ազգային օրենսդրության մեջ, որից հետո սկսեն իրագործումը: Այնուամենայնիվ, Եվրոպական օրենսդրական տեքստերը միշտ անդամ պետություններին մանկերու տեղ են թողնում բացառություններով և հնարավոր մեկնաբանություններով: Հետևաբար, կարևոր կլինի հետևել, թե ինչպես է կանաչ ուղին մեկնաբանվում յուրաքանչյուր անդամ պետությունում:

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԷՆԵՐԳԻԱ
4

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ
ՈԼՈՐՏ 8

ԿԼԻՄԱ
8

ՇՐՋԱԿԱ
ՄԻՋԱԿԱՅՐ 9

ՕԴԻ ՈՐԱԿ
10

ՋՈՒՐ
11

ՇՐՋԱՆԱԶ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ
12

ՇԱՐՇՈՒՄԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
13

ԷՆԵՐԳԻԱ

ԷՆԵՐԳԱԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՇՐԱՀԱՆԳ

ՎԵՐԱՆԱՅՎԱԾ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ԵՊԱՏԱԿ ՈՒՆԻ ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ ԵՄ-Ի ԷՆԵՐԳԱԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱԿՆՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԵՄ-Ի ՆՈՐ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՊԱՏԱԿՆԵՐԻ՝ ՄԻՆՁԸ 2030 ԹՎԱԿԱՆԸ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԸ 55% - ՈՎ ԵՎԱԶԵՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ: ԱՅՆ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է՝ «ԷՆԵՐԳԱԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱՄԵՆ ԻՆՉԻՑ ՎԵՐ՝ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԵՄ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔ:

Այս Հրահանգն ուժի մեջ է մտել 2023 թվականի հոկտեմբերի 10-ին և պետք է ներառվի ազգային օրենսդրության մեջ մինչև 2025 թվականի ավարտը:

Վերանայված Հրահանգին կարելի է ծանոթանալ կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu

/ Energy Cities-ն առաջարկում է ԵՄ Tracker՝ ԵՄ անդամ 27 պետություններում տեղական ջեռուցման և հովացման ծրագրերի իրականացման վիճակին հետևելու համար: Ծանոթացեք ձեր երկրի վարկանիշներին և օգտվեք այլ պետությունների փորձից ջեռուցման և հովացման ոլորտում նոր պահանջների ներդրման հարցում:

Հրահանգը ներկայացնում է պարտավորություն հանրային հատվածի համար ապահովել էներգիայի սպառման տարեկան 1.9% կրճատում% (հոդված 5):

Պետական կառավարման մարմինները (այդ թվում՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինները) պարտավոր են տարեկան արդիականացնել իրենց պատկանող 250 մ-ից ավելի օգտակար մակերես ունեցող շենքերը ընդհանուր տարածքի առնվազն 3% - ը 2 դրանք առնվազն զրոյական էներգիայի սպառում ունեցող շենքերի վերածելու նպատակով (հոդված 6):

Ինչ վերաբերում է պետական մարմիններին չպատկանող շենքերին, ապա պետական մարմինները պետք է բանակցություններ վարեն սեփականատիրոջ հետ էներգիայի

սպառման բարելավման վերաբերյալ, օրինակ՝ որոշակի տրիգերային փուլերում, ինչպիսիք են վարձակալության ժամկետի երկարաձգումը:

Սոցիալական բնակարանները կարող են ազատվել նման պարտավորություններից այն դեպքերում, երբ դրա վերանորոգումը տնտեսապես չեզոք չէ կամ կհանգեցնի վարձավճարների բարձրացման, ինչը չի փոխհատուցվի էներգիայի խնայողությամբ:

Անդամ պետությունները պետք է ապահովեն, որ առնվազն 45000 բնակիչ ունեցող համայնքները մշակեն ջեռուցման և հովացման տեղական ծրագրեր: Անդամ պետությունները պարտավոր են նրանց ֆինանսական եւ տեխնիկական աջակցություն ցուցաբերել (հոդված 25.6) :

ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ՇՐԱՀԱՆԳ

ՀՐԱՀԱՆԳԸ ԵՊԱՏԱԿ ՈՒՆԻ ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ՄԱՍՆԱԲԱԺԻՆԸ ԵՎՈՐՊԱԿԱՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՀԱՇՎԵԿԵՇՈՒՄ: ԱՅՆ ՆԵՐԱՌՈՒՄ Է ՆՈՐ ԵՊԱՏԱԿ՝ 45% ՄԻՆՁԸ 2030 ԹՎԱԿԱՆԸ, ՄԻՆՉԻՆՉ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԵՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՑՈՒՑԱՆԻՇԸ ԿԱԶՄՈՒՄ Է 42,5% (ՆԱԽԿԻՆՈՒՄ՝ 40%) : ՎԵՐԱՆԱՅՎԱԾ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է ՆԱԼ ՈՒՈՐՏԻ ՀԱՏՈՒԿ ԵՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ԵՆԹԱԶԱՓԵՐԸ: ՕՐԻՆԱԿ, ՄԻՆՁԸ 2030 ԹՎԱԿԱՆԸ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ՄԱՍՆԱԲԱԺԻՆԸ ՊԵՏՔ Է ԿԱԶՄԻ ԱՌՆՎԱԶՆ 49%:

Այս Հրահանգն ուժի մեջ է մտել 2023 թվականի նոյեմբերի 20-ին և պետք է ներառվի ազգային օրենսդրության մեջ մինչև 2025 թվականի նոյեմբերի 20-ը: Վերանայված Հրահանգին կարելի է ծանոթանալ կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu

ԵՄ-ի կողմից ֆինանսավորվող SCCALE 203050 ծրագրի շրջանակներում մշակվել է **Համայնքների էներգետիկ ուղեցույց**

Եվրահանձնաժողովը նաև կպատրաստի ուղեցույց վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների օգտագործման արագացման ուղղությունների վերաբերյալ:

Քաղաքներն ու մարզերը պետք է ներառեն վերականգնվող էներգիան իրենց պլանավորման մեջ: Նրանց խորհուրդ է տրվում զարգացնել վերականգնվող էներգիայի միջոցով աշխատող ջեռուցման և հովացման ենթակառուցվածքները, խորհրդակցել ցանցի օպերատորների հետ և մասնակցել էներգետիկ համայնքներին և ինքնավարապետական (ինքնօգտագործման) նախաձեռնություններին (հոդված 15):

Քանի որ պետական հատվածը պետք է օրինակ ծառայի, անդամ պետությունները կարող են երրորդ կողմերին հնարավորություն ընձեռել օգտվել հանրային և ընդհանուր պետական-մասնավոր շենքերի, այդ թվում՝ տեղական և տարածաշրջանային շենքերի տանիքներից՝ վերականգնվող էներգիա արտադրելու համար:

Բացի այդ, անդամ պետությունները պետք է կազմեն վերականգնվող էներգիայի օգտագործման պլաններ մինչև 2026 թվականի փետրվարի 21-ը և որոշեն «վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների օգտագործման արագացման ուղղությունները»՝ տեղական և տարածաշրջանային մակարդակի մարմինների հետ համաձայնեցմամբ (հոդված 15 բ) :

Կարևոր է նաև նշել, որ 2024 թվականի փետրվարի 21-ից վերականգնվող աղբյուրներից էներգիայի արտադրության կայանքների բոլոր պլանավորումը, կառուցումը և շահագործումը, ինչպես նաև այդպիսի կայանքների ցանցին միացումը կհամարվեն «գերակա հանրային շահ» (հոդված 16):

ՇԵՆՔԵՐԻ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԻ

ՇԵՆՔԵՐԸ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՆ ԵՄ-ՈՒՄ ԶԵՐՄՈՑԱՅԻՆ ԳԱԶԵՐԻ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԻ ԱՎԵԼԻ ՔԱՆ ՄԵԿ ԵՐՐՈՐԴԸ: ԱՅՍ ԸՐԱՀԱՆԳԸ ՊԵՏՔ Է ԲԱՐՁՐԱՅՆԻ ՇԵՆՔԵՐԻ ԷՆԵՐԳԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ և ՄԻՆՉԼ 2030 ԹՎԱԿԱՆԸ 60% - ՈՎ ՆՎԱԶԵՑՆԻ ԶԵՐՄՈՑԱՅԻՆ ԳԱԶԵՐԻ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԸ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՒՐՈՏՈՒՄ՝ ՄԻՆՉԼ 2050 ԹՎԱԿԱՆԸ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԶՐՈՅԱԿԱՆ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ: ՎԵՐԱՆԱՅՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆ Է ԲԱՐՁՐԱՅՆԵԼ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՏԵՄՊԵՐԸ, ՆՊԱՍՏԵԼ ՈՒՐՈՏՈՒՄ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻՆ և ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԱՂՔԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՂԹԱՀԱՐՄԱՆ ՈՒՂՂԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԴՐՄԱՆԸ:

Խորհրդարանի և Ռադայի միջև համաձայնությունը ձեռք է բերվել 2023 թվականի դեկտեմբերի 7-ին: Այս համաձայնագիրը պետք է հաստատվի երկու հաստատությունների կողմից 2024 թվականի մարտին և ներառվի ազգային օրենսդրության մեջ՝ դրա պաշտոնական ընդունումից երկու տարի անց:

Վերանայված հրահանգը հասանելի կլինի կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu

Նախապես համաձայնեցված տարբերակով կարող եք **ծանոթանալ այստեղ:**

Եվրոպական հանձնաժողովը **առաջարկություններ** կներկայացնի “մեկ պատահանի” ստեղծման վերաբերյալ:

/ Energy Cities կայքում կարող եք ծանոթանալ ձեր քաղաքում «մեկ պատահանի» ստեղծման Ուղեցույցին, որը մշակվել է ԵՄ կողմից ֆինանսավորվող “Նորարարություն ենք ներկայացնում” ծրագրի շրջանակներում:

Քաղաքներում **սոցիալական միտումների** մասին փաստաթուղթը հասանելի է Eurocities կազմակերպության կայքում:

Eurocities-ը պատրաստել է հաշվետվություն **բնակարանային և անօթևանության մասին:**

Eurocities - ը պատրաստել է առաջարկություններ **“Կլիմայական չեզոք քաղաքներում շենքերի բարելավման”** վերաբերյալ:

Անդամ պետությունները պետք է մշակեն շենքերի վերակառուցման ազգային ծրագրեր՝ մինչև 2030 թվականը բնակելի էներգիայի սպառումը 16% - ով և մինչև 2035 թվականը 20% - ից 22% - ով նվազեցնելու համար, որոնցից 55% - ին պետք է հասնել ամենավատ գործառնական կատարողականությամբ շենքերի վերակառուցման միջոցով: Նրանք նաև պետք է նշեն ոչ բնակելի շենքերի վերակառուցման հետագիծը, որը հաշվի է առնում, բայց չի պարտադրում, որ առաջնահերթություն տա վատագույն կատարողականությամբ շենքերին: Այս ծրագրերը պետք է մշակվեն տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ խորհրդակցելով և ներառել 2030, 2040 և 2050 թվականների նպատակները: Դրանք պետք է ուղեկցվեն ֆինանսավորման և աշխատուժի ներգրավման խոչընդոտների վերացման ծրագրով (հոդված 3):

ԵՄ անդամ պետությունները հնարավորություն կունենան այդ պարտավորություններից ազատել բնակելի և ոչ բնակելի շենքերի որոշակի կատեգորիաներին, այդ թվում՝ պատմական շենքերը կամ հանգստյան տները:

2028 թվականից բոլոր նոր հասարակական շենքերը, իսկ 2030 թվականից բոլոր նորակառույց շենքերը պետք է կառուցվեն գրոյական էներգիայի սպառմամբ (ներառյալ տարածքում հանածո վառելիքի բացակայության պահանջը) (հոդված 7):

2025 թվականի հունվարի 1-ից կարգավի սուբսիդիաներ տրամադրել հանածո վառելիքով աշխատող ինքնավար կաթսաների տեղադրման համար, ինչի կապակցությամբ անդամ պետությունները պետք է միջոցներ մշակեն ջեռուցման և հովացման համակարգերում հանածո վառելիքի օգտագործումից փոշ առ փոշ հրաժարվելու համար՝ նպատակ ունենալով հանածո վառելիքով աշխատող կաթսաների ամբողջական հրաժարումը մինչև 2040 թվականը:

Բացի այդ, սկսած 2030 թվականից, անդամ պետությունները պետք է ներառեն հաշվարկային գլոբալ տաքացման ներուժը (global warming potential - GWP) կյանքի ցիկլի ընթացքում բոլոր նոր շենքերի էներգետիկ գործունեության վկայագրում: Այս արժեքը հաշվարկվում է՝ համատեղելով շինարարական արտադրանքի հետ կապված ջերմոցային գազերի արտանետումները շահագործման փուլում

ուղղակի և անուղղակի արտանետումների հետ և արտահայտվում է կգ CO₂ հավ./մ² (7-րդ հոդված և III հավելված):

Հիմնական միջոցառումներից մեկն այն է, որ (հնարավորության դեպքում) **հասարակական շենքերի տանիքները պետք է հագեցած լինեն արևային վահանակներով** 2000 մ²-ից ավելի մակերեսով գոյություն ունեցող շենքերում, 2028 թվականից մինչև 2029 թվականը 750 մ²-ից ավելի շենքերում և մինչև 2031 թվականը 250 մ²-ից ավելի շենքերում: Բացի այդ, 2028 թվականից դա անհրաժեշտ կլինի գոյություն ունեցող ոչ բնակելի շենքերի համար, որոնք կպահանջեն թույլտվություն պահանջող վերանորոգում (հոդված 9):

Հոդված 12-ը նախատեսում է **շենքերում ենթակառուցվածքների նոր կանոնակարգեր՝ կայուն շարժունակությունն ապահովելու համար:**

Մինչև 2028 թվականը բոլոր ոչ բնակելի շենքերը, որոնք ունեն ավելի քան քսան կայանատեղի, պետք է հագեցած լինեն առնվազն մեկ լիցքավորման կետով յուրաքանչյուր տասը կայանատեղի համար:

Մինչև 2033 թվականի հունվարի 1-ը պետական մարմինների կողմից սեփականություն հանդիսացող կամ զբաղեցրած շենքերում յուրաքանչյուր երկրորդ կայանատեղին պետք է ունենա նախապես տեղադրված էլեկտրալարեր՝ լիցքավորման կետերին հնարավոր միացման համար:

Ընծանիվների կայանատեղերը պետք է կազմեն շենքի ընդհանուր տարողունակության առնվազն 15% - ը: Սա ներառում է մեծ չափի հեծանիվների կայանատեղեր (օրինակ՝ բեռնատար հեծանիվներ):

Այս Հրահանգի համաձայն պետք է իրականացվեն նաև **շենքերի էներգաարդյունավետության բարձրացման “միասնական պատահաններ”**, ուղղված է շենքերի վերակառուցման բոլոր մասնակիցներին, յուրաքանչյուր 80,000 բնակչի կամ առնվազն մեկ տարածաշրջանի համար (հոդված 15):

Ըստ Հրահանգի՝ **անդամ պետությունները պետք է աջակցեն տեղական ինքնակառավարման մարմինների վերապատրաստմանը:** Սա շատ կարևոր կլինի տեղական իշխանությունների կարողություններն ապահովելու ԵՄ կողմից առաջարկվող բոլոր նոր միջոցառումների իրականացման համար:

ԵՄ-ն ԶԳՏՈՒՄ Է ԿԱՌՈՒՑԵԼ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՎՐԱ ՀԻՄՆՎԱԾ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՀԱՄԱԿԱՐԳ, ՈՐԸ ԹՈՒՅԼ ԿՏԱ ՆՎԱՋԵՑՆԵԼ ԷԼԵԿՏՐԱԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ՎՃԱՐՆԵՐԸ, ԲԱՐԵԼԱՎԵԼ ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ (ԱՅՂԻ ԹՎՈՒՄ՝ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ) ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ և ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ ԳՆԵՐԻ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Ակնկալվում է, որ տեքստը, որը համաձայնեցված է միջգերատեսչական բանակցությունների ընթացքում (եռագրության շրջանակներում) 2023 թվականի դեկտեմբերին, կընդունվի վրախորհրդարանում 2024 թվականի մարտին կայացած լիազումար քվեարկության ժամանակ:

Այն կներառվի ազգային օրենսդրության մեջ պաշտոնական ընդունումից երկու տարի անց:

Վերանայված Հրահանգը հասանելի կլինի կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu նախապես համաձայնեցված տարբերակով կարող եք **ծանոթանալ այստեղ** :

Էլեկտրաէներգիայի գնման պայմանագրի վերաբերյալ ավելի մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար տես **համառոտ տեղեկատվություն** Energy Cities-ի պաշտոնական կայքում :

Հրահանգը հնարավորություն է տալիս տեղական ինքնակառավարման մարմիններին ներդրումներ կատարել էներգիայի փոխանակման մեջ (ինքնօգտագործում) այլ սպառողների հետ, ինչպիսիք են տնային տնտեսությունները կամ փոքր և միջին ձեռնարկությունները, սահմանափակ աշխարհագրական տարածքում: Դրա համար անհրաժեշտ է նշանակել էներգիայի փոխանակման կազմակերպիչ, դա կարող է լինել տեղական պետական մարմին (հոդված 15): Անդամ պետությունները պետք է հոգ տանեն, որ էներգիայի համատեղ օգտագործման նախագծերը, որոնք պատկանում են պետական իշխանության մարմիններին, ապահովեն խոցելի կամ էներգետիկորեն աղքատ սպառողներին կամ քաղաքացիներին (միջին հաշվով էներգիայի ընդհանուր ծավալի առնվազն 10% - ը) ընդհանուր էլեկտրաէներգիայի հասանելիություն:

Այն նաև պարտավորեցնում է (հոդված 50 (4a) եվրոպական փոխանցման համակարգերի օպերատորներին (ՓՀՕ) տրամադրել հստակ և թափանցիկ տեղեկատվություն նոր կապերի համար մատչելի թողունակության վերաբերյալ և տեղեկացնել օգտվողներին իրենց հարցման կարգավիճակի մասին: Բացի այդ, Փոխանցման համակարգի օպերատորները (ՓՀՕ) և Բաշխիչ համակարգերի օպերատորները (ԲՀՕ) պետք է համատեղ հրապարակեն նոր կապերի համար մատչելի թողունակության վերաբերյալ տեղեկատվություն (հոդված 53(3)): Նման մոտեցումը պետք է բավարարի քաղաքապետարանների՝ բաշխման համակարգերի օպերատորների (ԲՀՕ) հետ հարաբերություններում ավելի մեծ թափանցիկության պահանջները:

Հրահանգը սահմանում է երկու տեսակի պայմանագրեր՝ էլեկտրաէներգիայի գնման պայմանագրեր (PPAs - հոդված 2 (77) և հոդված 19 ա) և գների տարբերության պայմանագրեր (CfDs-հոդված 2 (76) և հոդված 19բ)՝ վերականգնվող էներգիայի արտադրության նոր կայանքներին աջակցելու համար: Նման պայմանագրերը կնպաստեն հեռանկարային շուկաների և վերականգնվող էներգիայի զարգացմանը՝ ապահովելով ներդրողների անվտանգությունը, սակայն սահմանափակելով շահույթը վերջնական սպառողների շրջանում դրա վերաբաշխման միջոցով: Հրահանգը նախատեսում է CfDs-ի և արդեն գոյություն ունեցող ածուխի էլեկտրակայանների միջոցով նոր ստոմային կայանքների պետական աջակցության հնարավորություն՝ “արդեն հաստատված հզորությունների կառուցման մեխանիզմների” շրջանակներում և ենթակա է դրանց “պատշաճ հիմնավորման”:

ԳԱԶԻ ՇՈՒԿԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ՓԱԹԵԹ (ՀՐԱՀԱՆԳ և ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ)

ԵՆԵՐԳԻՍ

ՀՐԱՀԱՆԳԻ և ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆ Է ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼ և ՀԵՇՏԱՑՆԵԼ ԱՆՑՈՒՄԸ՝ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ՍՏԵՂԾԵԼՈՎ ԶՐԱԾՆԻ ՇՈՒԿԱՅԻ և ԳԱԶԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՇՈՒԿԱՅԻ, ՆԵՐԱՌՅԱԼ ԶԵՐՄՈՑԱՅԻՆ ԳԱԶԵՐԻ ԱԾԻ ՀԱՄԱՐ: ԱՅՆ ՆԱև ՈՐՈՇԱԿԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔ Է ԴՆՈՒՄ ԳԱԶԻ ՇՈՒԿԱՅԻ ԱՊԱԱԾԽԱԹԹՎԱՑՆԵԼՈՒ (ԴԵԿԱՐԲՈՆԻԶԱՑՆԵԼ) ՀԱՄԱՐ: ՓԱԹԵԹԻ ՄԱՍ ԿԱԶՄՈՂ ՀՐԱՀԱՆԳՈՒՄ ՀԻՇՏԱԿՎՈՒՄ Է ՀԻՄՆԱԿԱՆՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՆ:

Եվրախորհրդարանում փաթեթի վերջնական տարբերակի ընդունման քվեարկությունը նախատեսված է 2024 թվականի ապրիլին: Ընդունումից հետո վերանայված փաթեթը հասանելի կլինի կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu Արդեն հասանելի են Հրահանգների և Կանոնակարգի նախապես համաձայնեցված տարբերակներ:

Այս Հրահանգը ուժի մեջ է մտնում Եվրոպական Միության պաշտոնական ամսագրում հրատարակվելուց հետո քսաներորդ օրը (հոդված 89):

Գազատրանսպորտային համակարգերի և ջրածնի փոխանցման ցանցերի օպերատորները պարտավոր են պարբերաբար տրամադրել ցանցի զարգացման **տասնամյա ծրագիր**: Այս գործընթացի ընթացքում անհրաժեշտ է խորհրդակցել գազի, ջրածնի, էլեկտրաէներգիայի և ջերմության բաշխման համակարգերի համապատասխան օպերատորների հետ, ներառյալ տեղական ինքնակառավարման մարմիններին պատկանող և նրանց կողմից կառավարվողները (հոդված 51):

Ջրածնի բաշխման ցանցերի և գազի բաշխման ցանցերի օպերատորները պետք է հաշվի առնեն տեղական ջեռուցման և հովացման պլանները, որոնք մշակվել են տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից՝ էներգաարդյունավետության մասին Հրահանգի 25.6-րդ հոդվածի համաձայն, ջրածնի բաշխման ցանցի զարգացման պլանը (հոդված 52) և բնական գազի ցանցի շահագործումից հանելու պլանները (հոդված 52 Բ) մշակելիս:

Այս պլանների մշակման գործընթացում անհրաժեշտ է նաև խորհրդակցել էլեկտրաէներգիայի և ջերմության բաշխման այլ օպերատորների հետ:

Ջրածնի բաշխման ցանցերի զարգացման ծրագրերը պետք է ներառեն վերջնական սպառողների գոյություն ունեցող և ապագա հնարավոր կարիքների գնահատում, որոնք դժվար է ապահովաթթվացնել և բնական գազի խողովակաշարերի վերափոխման տարբերակների գնահատում: Դրանք պետք է տրամադրվեն չորս տարին մեկ:

Գազի բաշխման ցանցերի (այդ թվում՝ քաղաքային ցանցերի) օպերատորները պետք է մշակեն բնական գազի ցանցերը շահագործումից հանելու պլաններ՝ գազի պահանջարկի նվազման դեպքում: Դրանք պետք է սահմանեն ենթակառուցվածքի անհրաժեշտ փոփոխությունները և լուծումների առաջնահերթությունը, որոնք բավարարում են կարիքները և չեն պահանջում ենթակառուցվածքների նոր ներդրումներ: Այս ծրագրերը պետք է թարմացվեն առնվազն չորս տարին մեկ անգամ և ընդգրկեն տասնամյա ժամանակահատված: Բաշխման համակարգերի օպերատորները, որոնք սպասարկում են 45,000-ից պակաս միացված բաժանորդներ, կարող են ազատվել այդպիսի դուրսբերման պլանների մշակումից (հոդված 52բ):

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ

Այս որոշումն ուժի մեջ է մտել 2023 թվականի մայիսին կայացած քվեարկությունից անմիջապես հետո, սակայն այն կկիրառվի 2024 թվականի հունիսի 30-ից:

Անդամ պետությունները պետք է տրամադրեն կլիմայի փոփոխության դեմ պայքարի իրենց սոցիալական ծրագիրը մինչև 2025 թվականի հունիս:

Կանոնակարգին կարելի է ծանոթանալ կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu

ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՇԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ

ՍՈՒՅՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՇԻՄՆԱԴՐԱՄԸ (ԱՅՍՈՒՀԵՏ՝ «ՇԻՄՆԱԴՐԱՄ») 2026-2032 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ: ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ Է ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ (ԿԱՆԽՈՐՈՇՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱՑՈՒՄՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ) ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԻՐԵՆՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐՈՒՄ («ԾՐԱԳՐԵՐ») ՆԵՐԱՌՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ և ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ:

Յուրաքանչյուր անդամ պետություն պետք է մշակի կլիմայի փոփոխության դեմ պայքարի սոցիալական ծրագիր և այն ներկայացնի ԵՄ հանձնաժողովին մինչև 2025 թվականի հունիսը: Ինչպես վերականգնման և կայունության ծրագրերի դեպքում, դրանք կզննահատվեն և կքննարկվեն անդամ պետությունների հետ հետևողական գործընթացի ընթացքում:

Այս ծրագրերը պետք է ներառեն միջոցառումներ և ներդրումներ, որոնք ուղղված են, մասնավորապես, շենքերի և ավտոմոբիլային տրանսպորտի համար առաջարկվող արտանետումների քվոտաների առևտրի նոր համակարգի հետևանքների մեղմացմանը, խոցելի տնային տնտեսությունների, տրանսպորտի օգտագործողների և միկրո ձեռնարկությունների էներգետիկ աղքատության կրճատմանը: Ընդունելի միջոցառումներն ու ներդրումները ներառում են խոցելի տնային տնտեսությունների եկամուտների ուղղակի աջակցություն, շենքերի վերակառուցում և էներգաարդյունավետ բնակարաններ, մատչելի էներգաարդյունավետ համակարգեր, այդ թվում՝ ջեռուցման և հովացման

համակարգերի էլեկտրաֆիկացում, վերականգնվող աղբյուրներից էներգիայի ինտեգրում, ակտիվ սպառման խթանում (էներգետիկ համայնքների միջոցով, էներգիայի փոխանակում և այլն), զրոյական և ցածր արտանետումների շարժումակություն և տրանսպորտ, ինչպես նաև կրթական և իրազեկման արշավներ էներգաարդյունավետության ոլորտում ծախսարդյունավետ միջոցառումների վերաբերյալ:

Կանոնակարգի 5-րդ հոդվածը անդամ պետություններին պարտավորեցնում է հանրային խորհրդակցություններ անցկացնել տեղական իշխանությունների հետ (քանի որ նրանք նշված բազմաթիվ շահագրգիռ կողմերից մեկն են): Կլիմայի փոփոխության դեմ պայքարի սոցիալական ծրագիրը պետք է պարունակի շահագրգիռ կողմերի հետադարձ կապի պլանում հաշվապահական հաշվառման համառոտ նկարագրություն:

Այս հիմնադրամը ֆինանսավորվում է ETS-ի կողմից և կարող է քաղաքներին հնարավորություն ընձեռել սեփական ներդրումների համար՝ արդար անցում ապահովելու համար:

ԿԼԻՄԱ

Կլիմայի դաշնագրի վերաբերյալ ավելի մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար այցելեք կայք՝ https://climate-pact.europa.eu/index_en

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

ԿԼԻՄԱ

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ՇԱՐԺՈՒՄ Է, ՈՐԸ ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ Է ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ՉԵԶՈՔՈՒԹՅԱՆ ԶԳՏՄԱՄԲ: ԱՅՆ ԲԱՑ Է ԲՈՐՈՐ ԱՆՀԱՏՆԵՐԻ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ, ԻՆՉՊԻՍԻՔ ԵՆ ԱՍՈՑԻԱՑԻԱՆՆԵՐԸ ԿԱՄ ՔԱՂԱՔՆԵՐԸ:

Քաղաքները կարող են մասնակցել Եվրոպական կլիմայի դաշնագրին՝ միանալով դրան որպես անդամներ այլ գործընկերների հետ, ինչպիսիք են շահագրգիռ քաղաքացիները կամ կազմակերպությունները ամբողջ Եվրոպայում: Կլիմայի դաշնագիրն առաջարկում է ռեսուրսներ կլիմայի փոփոխության հարցերը ուսումնասիրելու

և փոխանակելու, կոլեկտիվ լուծումներ մշակելու և իրականացնելու, ինչպես նաև տեղական օրինակներից ոգեշնչում ստանալու համար:

Քաղաքական գործիչները և տեղական ղեկավարները, ինչպիսիք են քաղաքապետերը, կարող են դառնալ կլիմայի դաշնագրի դեսպաններ:

ՇՐՋԱԿԱ
ՄԻՋԱՎԱՅՐ

ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԵՄ ՕՐԵՆՔ

ՇՐՋԱԿԱ
ՄԻՋԱՎԱՅՐ

ՕՐԵՆՔՆ ՈՒՆԻ ԵՄ ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ և ԾՈՎԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ԵՊԱՏԱԿ ' ՀԱՏՈՒԿ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ և ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԵՊԱՏԱԿՆԵՐՈՎ: ԱՅՍ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ ՊԵՏՔ Է ԸՆԴԳՐԿԵՆ ԵՄ ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ և ԾՈՎԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԱՌՆՎԱՋՆ 20% - Ը ՄԻՆՉԱ 2030 ԹՎԱԿԱՆԸ, և, Ի ՎԵՐՋՈ, ԲՈՒՐ ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՐԳԵՐԸ, ՈՐՈՆՔ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ ԿԱՐԻՔ ՈՒՆԵՆ ՄԻՆՉԱ 2050 ԹՎԱԿԱՆԸ: ՍԱ ԿԼԻՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԵՆՔԸ, ՈՐԸ ՀԱՏՈՒԿ ՈՒՂԿԱԾ ԿԼԻՆԻ ԵՄ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆԸ:

Օրենքն ընդունվել է 2024 թվականի փետրվարի 27-ին Եվրախորհրդարանի լիազումար նիստի քվեարկության ընթացքում: Հաջորդիվ այս փաստաթուղթը կփոխանցվի Խորհրդին՝ պաշտոնական հաստատման համար (ամսաթիվը դեռ նշանակված չէ):

Օրենքին կարելի է ծանոթանալ կայքում www.eur-lex.europa.eu <https://www.europarl.europa.eu> Նախապես համաձայնեցված տարբերակն արդեն հասանելի է այստեղ Eurocities-ի [արձագանքը](#) բնությունը վերականգնելու առաջարկին կարելի է ծանոթանալ կազմակերպության կայքում:

Անդամ պետությունները պարտավոր են ապահովել մինչև 2030 թվականը քաղաքներում կանաչ տարածքների և ծառածածկույթի ընդհանուր տարածքի զուտ կորուստների բացակայություն (հնարավոր է, բացառությամբ քաղաքային էկոհամակարգի այն տարածքների, որտեղ քաղաքային կանաչ տարածքների մասնաբաժինը քաղաքային կենտրոններում և քաղաքային կլիատերներում գերազանցում է 45% - ը, իսկ քաղաքներում ծառածածկույթի մասնաբաժինը գերազանցում է 10% - ը): 2030 թվականից հետո նրանք պետք է ապահովեն ինչպես քաղաքային կանաչ տարածքների, այնպես էլ ծառածածկույթի տարածքի ավելացում (հոդված 6):

Անդամ պետությունները նպատակ են դրել մինչև 2030 թվականը Միության առնվազն 25,000 կմ գետերը վերածել ազատ հոսանքով գետերի: Այդ նպատակին հասնելու համար նրանք պարտավոր են կազմել մակերևութային ջրերի միացմանը խոչընդոտող արհեստական արգելքների ցանկը և բացահայտել այն արգելքները, որոնք պետք է վերացվեն (հոդված 7):

Նախապես ձեռք բերված համաձայնությունը նպատակ ունի վերացնել փոշոտիչների պոպուլյացիայի նվազումը ամենաուշը մինչև 2030 թվականը և հասնել վերջիններիս պոպուլյացիայի հետագա աճի (հոդված 8):

Հոդված 10 (ա) 3 միլիարդ լրացուցիչ ծառ տնկելու մասին՝ 4-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ և 10-րդ հոդվածներն իրականացնելիս անդամ պետությունները պետք է ձգտեն նպաստել մինչև 2030 թվականը Եվրոպայում առնվազն երեք միլիարդ լրացուցիչ ծառ տնկելու պարտավորությունների կատարմանը:

Վերականգնման ազգային ծրագրերի մասին հոդված 11-ում նշված է, որ անդամ պետությունները պետք է որոշեն և քարտեզագրեն 6-րդ հոդվածում նշված քաղաքային էկոհամակարգի տարածքները իրենց բոլոր քաղաքների և արվարձանների համար: Նրանք կարող են միավորել երկու կամ ավելի հարևան քաղաքների և արվարձանների քաղաքային էկոհամակարգի տարածքները մեկ քաղաքային էկոհամակարգի մեջ, որն ընդհանուր է այս քաղաքների և արվարձանների համար: 11.3-րդ հոդվածի համաձայն՝ անդամ պետությունները պետք է սահմանեն 6-րդ հոդվածով նախատեսված կանաչ տնկարկների և ծառածածկույթի բավարար մակարդակ՝ ոչ ուշ, քան 2030 թվականը:

ՀՈՂԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ Լ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԵՄ ՇՐԱՀԱՆԳ

ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆԻ ՊԱՇՏՊԱՆԵԼ Լ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԵԼ ՀՈՂԵՐԸ Լ ԱՊԱՀՈՎԵԼ ԴՐԱՆՑ ՌԱՑԻՈՆԱԼ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ: ԱՅՆ ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆԻ ՊԱՅՔԱՐԵԼ ԵՄ-ՈՒՄ ՀՈՂԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄՊԱՌՆԱԻՔՆԵՐԻ ԴԵՄ, ԻՆՉՊԻՍԻՔ ԵՆ ԷՐՈՋԻԱՆ, ԶՐՀԵՂԵՂՆԵՐԸ Լ ՍՈՂԱՆՔՆԵՐԸ, ՀՈՂՈՒՄ ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԿՈՐՈՒՄՏԸ, ԱՂԱԿԱԼՈՒՄԸ, ԱՂՏՈՏՈՒՄԸ, ԽՏԱՑՈՒՄԸ, ՀՈՂԸ ԱՐՀԵՏԱՍԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐՈՎ ԾԱԾԿԵԼԸ Լ ՀՈՂԻ ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՐՈՒՄՏԸ: ՀՐԱՀԱՆԳԸ ՀԻՄՔ Է ԴՆՈՒՄ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ՀԱՄԱՐ Լ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԽՆԴՐՈՒՄ Է ՀԱՅՏՆԱԲԵՐԵԼ ՊՈՏԵՆՑԻԱԼ ԱՂՏՈՏՎԱԾ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԸ Լ ԶԵՆՆԱՐԿԵԼ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ:

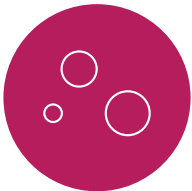
Սույն Հրահանգը չի ընդունվի մինչև այս մանդատի ժամկետի ավարտը:

ԵՄ անդամ պետությունները պետք է նշանակեն համապատասխան մակարդակով **իրավասու մարմինները, որոնք կպատասխանեն** սույն Հրահանգով սահմանված միջոցառումների կատարման համար: Անդամ պետությունները պետք է նշանակեն մեկ իրավասու մարմին 4-րդ հոդվածին համապատասխան որոշված յուրաքանչյուր հողային գոտու համար (Հանձնաժողովի առաջարկի 4-րդ և 5-րդ հոդվածներ):

ԵՄ անդամ երկրները պետք է ստեղծեն մոնիտորինգի համակարգ և հետևեն հողի և հողօգտագործման վիճակին յուրաքանչյուր հողային գոտու համար,

այդ թվում՝ հողի վիճակի կոնկրետ ցուցանիշները, հողօգտագործման եւ արհեստական նյութերով հողի ծածկույթի ցուցանիշները (Հանձնաժողովի առաջարկության 6-րդ հոդված):

Անդամ պետությունները պետք է հավաքագրված տվյալների հիման վրա գնահատեն հողի վիճակը իրենց բոլոր հողային գոտիներում, ինչպես նաև հողի արդյունահանման եւ արհեստական նյութերով հողի ծածկույթի ազդեցությունը էկոհամակարգային ծառայությունների կորստի վրա (Հանձնաժողովի առաջարկի 9-րդ հոդված):

ՕԴԻ ՈՐԱ

ԵՄ ՇՐԱՀԱՆԳ ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ՎԵՐԱՆԱՅՄԱՆ ՓՈՒԼՈՒՄ Է՝ ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՄ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՆԵԼ ՎԵՐՁԻՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՌԱՋԸՆԹԱՑԻՆ, ՀԱՏԿԱՊԵՍ ԱՀԿ-Ի ՎԵՐՁԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ՝ ՄԱՐԴՈՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ Լ ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՎՏԱՆԳ ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ: ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄԸ ՆԵՐԱՌՈՒՄ Է ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՆՈՐ ԱՂՏՈՏԻՉՆԵՐ, ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ԱՎԵԼԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ, ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ Լ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՎԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՏՉԵԼՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ, ԻՆՉՊԵՍ ԵՆ ԱՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ Լ ՄՈՂԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ՆՈՐԱՅՎԱԾ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ՝ ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ ԱՎԵԼԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՀԵՏԱԵԼ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՕԴԻ ԱՂՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆԸ:

Եռախոսության շրջանակներում բանակցությունները շարունակվում են: Պայմանավորվածություն ձեռք բերելուց հետո կարելի է սպասել մինչև 2026 թվականը Հրահանգի ընդգրկմանը ազգային օրենսդրության մեջ:

Eurocities-ի առաջարկություններ մթնոլորտային օդի որակի Հրահանգի վերանայման առաջարկի վերաբերյալ կարող եք ծանոթանալ կազմակերպության կայքում:

Ստորև ներկայացված են Հանձնաժողովի առաջարկությունից բխող ամենակարևոր միջոցառումներից մի քանիսը: ԵՄ-ի օդի որակի նոր նպատակները նախատեսում են քաղաքներում և մարզերում օդի որակի ծրագրերի թարմացման անհրաժեշտություն, որոնք պետք է համապատասխանեն նոր նպատակների պահանջներին: Առաջարկվում են նաև քաղաքներում օդի աղտոտվածության նվազեցման

նոր միջոցառումներ, որոնք ուղղված են քաղաքային բնակավայրերում օդի աղտոտվածության որոշակի աղբյուրների ազդեցության նվազեցմանը (հոդված 19 և հավելված VIII B. 2 A-D): Քաղաքացիները և ՀԿ-ները նաև ավելի շատ իրավական հիմքեր կստանան օդի որակի բարելավման ծրագրերը վիճարկելու համար, ինչը կարող է նաև հանգեցնել այս ոլորտում դատական գործերի ավելացմանը (գլուխ VII):

ՋՈՒՐ

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԿԵՂՏԱԶՐԵՐԻ ՄԱՔՐՄԱՆ ՇՐԱՀԱՆԳ

ՋՈՒՐ

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԿԵՂՏԱԶՐԵՐԻ ՄԱՔՐՄԱՆ ԵՄ ԳՈՐԾՈՂ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԻ ԱՎԵԼԻ ՔԱՆ 30 ՏԱՐԻ: 1991 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԸՆԴՈՒՆՎԵԼՈՒՑ Ի ՎԵՐ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԳԵՏԵՐԻ, ԼՃԵՐԻ և ԾՈՎԵՐԻ ՈՐԱԿԸ ԲԱՐԵԼԱՎԵԼ Է: ԱՅՆՈՒԱՄԵՆԱՅԻՆՎ, ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ԱՂՏՈՏՈՒՄԸ ԴԵՌ ՊԵՏՔ Է ՎԵՐԱՑՎԻ և ԵՆԹԱԿԱ ՉԷ ԳՈՐԾՈՂ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԵՐԻ: ԱՅՍ ԽՆԴԻՐԸ ԼՈՒՃԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆ ԱՌԱՋԱՐԿԵԼ Է ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ ՀՐԱՀԱՆԳՈՒՄ:

2024 թվականի հունվարի 29-ին Եվրոպայի խորհրդի և Եվրախորհրդարանի բանակցողները նախնական քաղաքական համաձայնություն ձեռք բերեցին քաղաքային կեղտաջրերի մաքրման Հրահանգը վերանայելու առաջարկի վերաբերյալ:

Այս պայմանավորվածությունը դեռ պետք է հաստատվի երկու համահեղինակ օրենսդիրների կողմից:

Նախատեսվում է, որ Հրահանգն ուժի մեջ կմտնի պաշտոնական ամսագրում հրապարակվելուց 20 օր հետո:

Eurocities-ի հայտարարությանը կարելի է ծանոթանալ կազմակերպության կայքում:

Հրահանգի համաձայն, քաղաքային կեղտաջրերի մաքրման ոլորտը կարող է վճռորոշ դեր խաղալ ջերմոցային գազերի արտանետումների զգալի կրճատման գործում և օգնել ԵՄ-ին հասնել կլիմայական չեզոքության իր նպատակին: Հրահանգը ներկայացրեց էներգետիկ չեզոքության նպատակ, ինչը նշանակում է, որ մինչև 2045 թվականը քաղաքային կեղտաջրերի մաքրման կայանները պետք է էներգիա արտադրեն վերականգնվող աղբյուրներից (քաղաքային մաքրման կայանների էներգետիկ չեզոքության մասին նոր առաջարկի 11-րդ հոդված):

Այն նաև ընդլայնել է երկրորդային մաքրման կիրառման պարտավորություններ (այսինքն՝ կենսաքայքայվող օրգանական նյութերի հեռացում) քաղաքային կեղտաջրերը մինչև 2035 թվականը 1000 կամ ավելի համարժեք բնակիչ ունեցող բոլոր ազլոմերացիաների համար շրջակա միջավայր արտանետելուց առաջ (Հանձնաժողովի առաջարկի 6-րդ հոդված):

Համահեղինակ օրենսդիրները նաև համաձայնեցրել են երրորդական վերամշակման շեմային արժեքների և վերջնաժամկետները մինչև 2039 թվականը (այսինքն ազոտի և ֆոսֆորի հեռացում) և չորրորդական վերամշակում մինչև 2045 թվականը (միկրո աղտոտիչների լայն սպեկտրի հեռացում) ավելի մեծ ձեռնարկություններում, որոնք նախատեսված են 150,000 և ավելի համարժեք բնակիչների թվի համար:

Երրորդային և չորրորդական մաքրման պարտավորությունները մինչև 2045 թվականը կկիրառվեն նաև փոքր ազլոմերացիաների նկատմամբ, որոնց համարժեք բնակիչները 10,000 և ավելի են այն տարածքներում, որոնք համապատասխանում են ռիսկի գնահատման վրա հիմնված որոշակի չափանիշներին (Հանձնաժողովի 7-րդ և 8-րդ հոդվածներ (նոր) առաջարկ):

Չորրորդական մաքրման հետ կապված լրացուցիչ ծախսերը հոգալու և “աղտոտիչը վճարում է” սկզբունքի համաձայն, դեղագործական և կոսմետիկ միջոցներ արտադրողները, որոնք աղտոտում են քաղաքային կեղտաջրերը, կկատարեն այս լրացուցիչ մաքրման ծախսերի առնվազն 80%-ը՝ արտադրողի ընդլայնված պատասխանատվության (EPR) ծրագրի շրջանակներում (արտադրողի ընդլայնված պատասխանատվության նոր առաջարկի 10-րդ հոդված):

ՇՐՋԱՆԱԶԱ (ՑԻՐԿՈՒԼՅԱՐ) ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՄԱՆ և ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՄԱՆ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԶ

ՕՐԻՎԱ ՇՐՋԱՆԱԶԱ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՄԱՆ և ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՄԱՆ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ, ՈՐԸ ՆԱԽՈՐԴ ՀՐԱՀԱՆԳԻ ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄՆ Է, ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՄԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ և ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ԿՐՃԱՏՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ ԵՆ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՈՐՈՇԱԿԻ ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐ և ՎԵՐԱՄՇԱԿՎԱԾ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ ՆՈՐ ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ:

Եռագրության շրջանակներում ընթացիկ բանակցությունները սկսվել են 2024 թվականի փետրվարի 5-ին:

Օրինագծի համահեղինակները համաձայնեցրել են որոշ դրույթներ, սակայն առավել զգայուն հարցերը դեռ պետք է քննարկվեն:

Բելգիայի նախագահությունը վստահ է, որ կկարողանա համաձայնության հասնել մինչև ԵՄ ընտրությունները:

Դուք կարող եք ծանոթանալ Eurocities-ի դիրքորոշմանը փաթեթավորման և փաթեթավորման թափոնների Հրահանգի վերաբերյալ:

Քաղաքները շատ կարևոր շահագրգիռ կողմեր են Կանոնակարգով սահմանված նպատակներին հասնելու համար, քանի որ նրանք պատասխանատու են փաթեթավորման թափոնների հավաքման սխեմաների մշակման համար: Կանոնակարգով սահմանված չափանիշներին համապատասխան

փաթեթավորումն ապահովելու համար նրանք կարող են օգտվել նաև գնումների հնարավորություններից:

Հրահանգի բովանդակությունը կթարմացվի եռագրության շրջանակներում համաձայնության հասնելուց հետո:

ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՇՐՋԱՆԱԿԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԱԶ

ՕՐԻՎԱ ՇՐՋԱՆԱԶԱ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՇՐՋԱՆԱԿԱՅԻՆ ՀՐԱՀԱՆԳԻ ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄՆ ՈՒՂՂՎԱԾ Է ՏԵՔՍՏԻԼԻՆ ՈՒ ՍՆՆԴԻՆ և ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ ՈՒՈՐՏՆԵՐԻ ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆԸ: ԱՌԱՋԱՐԿԸ ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆԻ ԱՊԱՀՈՎԵԼ ՏԵՔՍՏԻԼ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՑՐԻԿՈՒՅԱՐ ԵՒ ԿԱՅՈՒՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ՝ ՏԵՔՍՏԻԼ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՅՈՒՆ և ՑՐԻԿՈՒՅԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՄ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ:

Եվրախորհրդարանում շրջակա միջավայրի հարցերով հանձնաժողովի լիազոմար քվեարկությունը նախատեսված է մարտին:

Բելգիական նախագահությունը նպատակ ունի անդամ պետությունների հետ պայմանավորվածություն

ձեռք բերել մինչև իր լիազորությունների ժամկետի ավարտը՝ 2024 թվականի հունիսին:

Եռագրության շրջանակներում քննարկումը կարող է սկսվել մինչև 2024 թվականի ԵՄ ընտրությունները, սակայն կվերսկսվի Եվրախորհրդարանի նոր կազմով:

Հանձնաժողովը առաջարկել է ԵՄ բոլոր անդամ պետություններում տեքստիլի համար արտադրողի ընդլայնված պատասխանատվության (EPR) պարտադիր և ստանդարտացված համակարգեր: Արտադրողները կրելու են տեքստիլ թափոնների հեռացման հետ կապված ծախսերը (ԵՄ անդամ պետություններից պահանջվում է տեքստիլը առանձին հավաքել մինչև 2025 թվականի հունվարի 1-ը), ընդ որում ծախսերը հաշվարկվելու են՝ ելնելով տեքստիլի էկոլոգիական բնութագրերից:

Զուգահեռաբար Հանձնաժողովը անդամ պետություններին առաջարկել է մինչև 2030 թվականը վերամշակման և արտադրության ընթացքում սննդամթերքի թափոնների քանակը կրճատել 10% - ով, իսկ մանրածախ առևտրում և սպառման մեջ (ռեստորաններ, հանրային սննդի ծառայություններ և տնային տնտեսություններ)՝ 30% - ով (բնակչության մեկ շնչի հաշվով):

Հրահանգի բովանդակությունը կթարմացվի եռագրության շրջանակներում համաձայնության հասնելուց հետո:

ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ (CPR) (2022)

ՕՐԻՎԱ ՇՐՋԱՆԱԶԱՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

2022 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 30-ԻՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆ ԸՆԴՈՒՆԵՅ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ, ՈՐԸ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՅՎԱԾ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ: ՍԱ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓԱԹԵԹԻ ՄԻ ՄԱՍՆ ԷՐ, ՈՐԻ ՆՊԱՏԱԿՆ ԷՐ ԵՄ-ՈՒՄ ԷԿՈԼՈԳԻԱՊԵՍ ՄԱՔՈՒՐ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԸ ՆՈՐՄ ԴԱՐՁՆԵԼ, ՈՒԺԵՂԱՑՆԵԼ ՇՐՋԱՆԱԶԱ ԲԻՋՆԵՍ ՄՈԴԵՆԵՐԸ և ԸՆԴԱՑՆԵԼ ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ՝ “ԿԱՆԱՉ” ԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ:

2023 թվականի դեկտեմբերին Խորհուրդը և Խորհրդարանը նախնական համաձայնություն են ձեռք բերել CPR-ի վերաբերյալ: Այն դեռ պետք է հաստատվի երկու ինստիտուտների կողմից:

Կանոնակարգերը պետք է ներառել ազգային օրենսդրության մեջ: Այս միջոցառումների իրականացման համար կպահանջվի 12-ից 20 ամիս:

Նախ կլինի նախկին իրավական դաշտից նոր իրավական դաշտին անցնելու ժամանակահատված, որը կտևի 15 տարի՝ նոր կանոնակարգի ուժի մեջ մտնելու օրվանից (մինչև 2039 թվականը):

/Eurocities-ի կայքում կարող եք գտնել այն քաղաքների պատմությունները, որոնք աշխատում են թափոնների կրճատման, վերաօգտագործման և վերամշակման ուղղությամբ՝ նոր օբյեկտներ կառուցելու համար:

ԵՄ-ի նոր շինարարական արտադրանքի Կանոնակարգը (CPR) ազդում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների վրա՝ ապահովելով նրանց արտադրանքի բնութագրերի վերաբերյալ հուսալի տեղեկատվության հասանելիություն, որն օգնում է համեմատել տարբեր արտադրողների և երկրների արտադրանքը: Այս համաձայնեցված մոտեցումը թույլ է տալիս քաղաքներին և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին սահմանել արդյունավետության պահանջներ՝ նպաստելով համայնքային նախագծերի և ենթակառուցվածքների զարգացման վերաբերյալ ավելի տեղեկացված որոշումների կայացմանը:

Վերանայված Կանոնակարգը նախատեսում է շինարարական արտադրանքի գլոբալ տարացման ներուժի (ԳՏՆ/GWP) պարտադիր հայտարարում դրանց կյանքի ցիկլի ընթացքում: Չորս տարի անց ցանկը կընդլայնվի այլ ցուցանիշների հաշվին, իսկ վեց տարի անց կընդգրկվի

կյանքի ցիկլի բոլոր ցուցանիշները (խոսքը նախորդ տեքստի մասին է, քանի որ բանակցությունները շարունակվում են, տես արտադրողների լրացուցիչ բնապահպանական պարտավորությունների մասին 22-րդ հոդվածը):

Այն նաև նախատեսում է ստեղծել շինարարական արտադրանքի թվային անձնագրերի համակարգ, որը նման է էկոլոգիայի կանոնակարգում առաջարկվողներին (շինարարական արտադրանքի տվյալների բազայի կամ համակարգի մասին ԵՄ հոդված 78):

Հանձնաժողովը իրավասու կլինի սահմանել շրջակա միջավայրի կայունության պարտադիր նվազագույն պահանջներ՝ պատվիրակելով լիազորություններ շինարարական արտադրանքի պետական գնումների վերաբերյալ՝ էկոլոգիապես կայուն արտադրանքի առաջարկն ու պահանջարկը խթանելու նպատակով (“կանաչ” պետական գնումների մասին 84-րդ հոդված):

ՇԱՐԺՈՒՄԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ “ԵՎՐՈ-7”

ՇԱՐԺՈՒՄԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

“ԵՎՐՈ-7” - Ը ՎԵՐՁԻՆ ՍԵՐՆԴԻ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐՆ ԵՆ, ՈՐՈՆՔ ԿԻՐԱՌՎՈՒՄ ԵՆ ԱՎՏՈՍԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ: ԱԿՆԿԱԼՎՈՒՄ Է, ՈՐ ԱՅՍ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԸ ԿՆՊԱՍՏԵՆ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՄ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԱՐՏՈՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԱԳԱ ՆՎԱՋԵՑՄԱՆԸ:

Կանոնակարգի կարելի է ծանոթանալ կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu Արդեն հասանելի է համաձայնագրի նախապես համաձայնեցված տարբերակը:

Կախված տրանսպորտային միջոցների տեսակից, Կանոնակարգը ուժի մեջ կմտնի 2026-ից մինչև 2029 թթ. ժամանակահատվածում (հոդված 20):

Քաղաքները կկարողանան կիրառել այս նոր ստանդարտները՝ օդի աղտոտվածության հետագիծն ավելի արդյունավետ պլանավորելու և մոդելավորելու համար: Բացի այդ, նրանք կկարողանան օգտագործել նոր ստանդարտները՝ որպես հիմք ցածր արտանետումների գոտիների նոր չափանիշ սահմանելու համար:

“Եվրո-7” - ի Կանոնակարգը վերաբերելու է մինչ այժմ անտեսված տրանսպորտային միջոցներից աղտոտող նյութերին, ինչպիսիք են անվաղողերի կամ արգելակների մաշվածության մասնիկները: Ապագայում դա կհանգեցնի օդի ամենաշատ աղտոտմանը զրոյական արտանետումներով մեքենաների կողմից (հոդված 4 և Հավելված 1):

CO₂ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԵՐԻ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ՝ ՄԱՐԴԱՏԱՐ ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ և ԲԵՌՆԱՏԱՐՆԵՐԻ ՇԱՄԱՐ

ՇԱՐԺՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

CO₂ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է CO₂ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԶԱՓԵՐ ՆՈՐ ՄԱՐԴԱՏԱՐ ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ և ԲԵՌՆԱՏԱՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ, ՈՐՈՆՔ ՍՈՒՏՔ ԵՆ ԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱ: ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒՄ Է ՆԱԿ ՓՈՒԼ ԱՌ ՓՈՒԼ ՀՐԱԺԱՐՎԵԼ ՆԵՐՔԻՆ ԱՅՐՄԱՆ ՇԱՐԺԻՉՆԵՐՈՎ ԱՇԽԱՏՈՂ ՆՈՐ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔԻՑ ՄԻՆՉԸ 2035 ԹՎԱԿԱՆԸ:

Կանոնակարգը ուժի մեջ կմտնի 2024 թվականին: CO₂-ի արտանետումների կրճատման նոր նպատակները, որոնք կիրառվում են ավտոարտադրողների համար, կներդրվեն 2025, 2030 և 2035 թվականներին:

Վերանայված **Կանոնակարգին կարելի է ծանոթանալ կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu**

Մինչ ԵՄ-ում տրանսպորտը և ավտոմոբիլային փոխադրումները կազմում են CO₂-ի ընդհանուր արտանետումների զգալի մասը (տրանսպորտը կազմում է CO₂-ի ընդհանուր արտանետումների 25% - ը), ակնկալվում է, որ կարգավորումը զգալիորեն կնվազեցնի արտանետումները այս ոլորտում՝ նպաստելով ԵՄ կլիմայի չեզոքության նպատակներին (հոդված 1):

CO₂-ի արտանետումների կրճատումից բացի, նոր կանոնակարգերով հիմնված ավտոմեքենաների գրոյական արտանետումների շուկայի իրաձայնը նաև զգալիորեն կնվազեցնի քաղաքային ճանապարհների օդի աղտոտվածությունը և որոշ չափով՝ աղմուկի աղտոտվածությունը:

CO₂ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԻ ՆՈՐՄԵՐԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ՝ ԾԱՆՐ ԲԵՌՆԱՏԱՐՈՂՈՒԹՅԱՄԲ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՄԱՐ

ՇԱՐԺՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է CO₂ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԸ ԾԱՆՐ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ, ԻՆՉՊԻՍԻՔ ԵՆ ԲԵՌՆԱՏԱՐՆԵՐԸ, ՄԻՋԻՆ ԲԵՌՆԱՏԱՐ ԱՎՏՈՐՈՒՄՆԵՐԸ, ՄԻՋՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԱՎՏՈՐՈՒՄՆԵՐԸ և ԱՅԼՆ:

Պաշտոնական ընդունումից հետո կանոնակարգը հասանելի կլինի կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu

Արդեն հասանելի է **նախապես համաձայնեցված տարբերակը:**

Այս կանոնակարգը կնպաստի գրոյական արտանետումներով ծանր տրանսպորտային միջոցների կիրառմանը՝ ինչը կապահովի քաղաքների մթնոլորտում CO₂ արտանետումների և աղտոտիչների զգալի կրճատում (հոդված 3ա):

Նոր կանոնակարգը նախատեսում է նաև փուլ առ փուլ հրաժարվել ԵՄ-ում ներքին այրման շարժիչներով նոր ավտոբուսների վաճառքից 2035 թվականին, որի կապակցությամբ այդ ամսաթվից հետո հանրային տրանսպորտի համար պատասխանատու տեղական ինքնակառավարման մարմինները կկարողանան գնել միայն գրոյական արտանետումներով տրանսպորտային միջոցներ (հոդված 3բ):

ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՎԱՌԵԼԻՔԻ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ (AFIR)

ՇԱՐԺՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐ AFIR-Ը ԵՊԱՏԱԿՆԵՐ Է ԴՆՈՒՄ ԵՎՐՈՊԱՅՈՒՄ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՎԱՌԵԼԻՔԻ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ, ԻՆՉՊԻՍԻՔ ԵՆ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԼԻՑԲԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՏԵՐԸ ԿԱՄ ԶՐԱԾՆԻ ԼԻՑԲԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԸ:

Կանոնակարգն ուժի մեջ է մտել 2023 թվականին: Իրականացման նպատակային ցուցանիշներն ուժի մեջ կմտնեն 2025, 2027, 2030 և 2035 թվականներին:

Վերանայված **Կանոնակարգին** կարելի է ծանոթանալ կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu

Նախագիծ **Move 21-ը** կարող է

տեղեկատվություն տրամադրել քաղաքներում բեռնափոխադրումների և ուղևորափոխադրումների մուլտիմոդալ և փոխկապակցված հանգույցների մասին:

USER-CHI նախագծի շրջանակներում առաջարկվել է Ապագայի կայանների ուղեցույց, որոնք կներկայացնեն քաղաքականության վերաբերյալ **առաջարկություններ:**

Ակնկալվում է, որ կանոնակարգերով սահմանված նպատակները կբարձրացնեն էլեկտրական մեքենաների պահանջարկը՝ դրանով իսկ նվազեցնելով CO₂ և քաղաքային աղտոտիչների արտանետումները (հոդվածներ 3, 4, 6):

Ակնկալվում է նաև, որ նպատակային ցուցանիշները ձեռք կբերվեն տեղական մակարդակում՝ կախված իրականացման ազգային ծրագրերի բովանդակությունից, որոնց վերաբերյալ Ազգային իշխանությունները կարող են խորհրդակցել տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ (հոդված 14):

ՏՐԱՆՍԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՑԱՆՑԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ (TEN-T ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ)

ՇԱՐԺՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐ TEN-T ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է ԵՎՐՈՊԱՅՈՒՄ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋԱՆՑՔՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԲՈՒՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ: ԱՅՆ ՆԱԼ ԸՆԴԳԾՈՒՄ Է ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՐԸ՝ ՀԱՏՈՒԿ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿ ՏԱՆՈՎ ԱՎԵԼԻ ՔԱՆ 430 "ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԱՆԳՈՒՅՑՆԵՐԻ" ՑՈՒՑԱԿԻՆ, ՈՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԳՏՆՎՈՒՄ Է ԱՎԵԼԻ ՔԱՆ 100,000 ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ՔԱՂԱՔԸ ԿԱՄ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՔԱՂԱՔԸ՝ NUTS 2-Ը (ԵՎՐՈՍՏԱՏԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ):

Պաշտոնական ընդունումից հետո կանոնակարգը հասանելի կլինի կայքում՝ www.eur-lex.europa.eu

Արդեն հասանելի է այն նախապես համաձայնեցված տարբերակը:

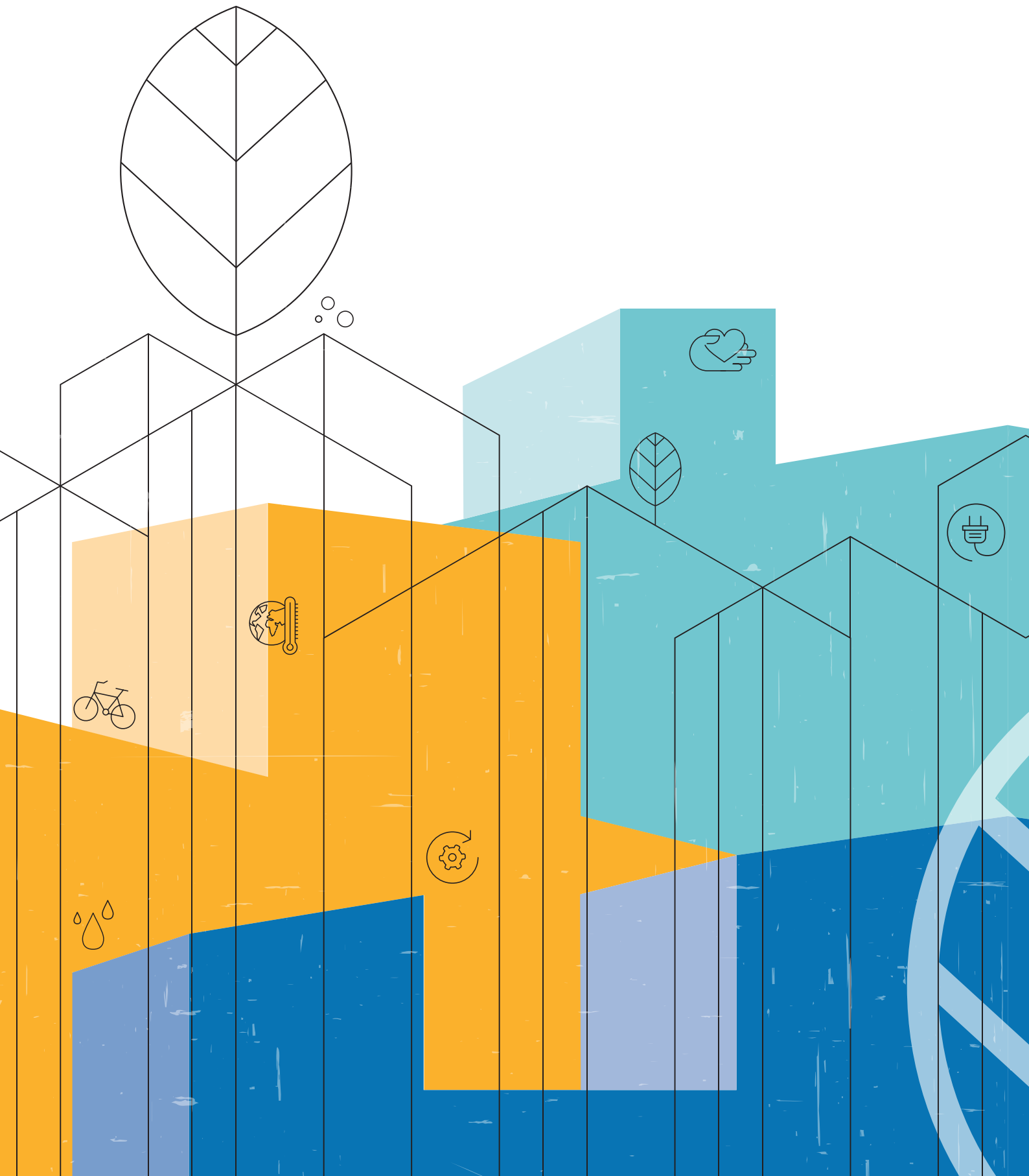
Լրացուցիչ տեղեկություններ կարելի է գտնել **Move 21** ծրագրի կայքում:

Կանոնակարգը սահմանում է մի քանի պարտավորություններ քաղաքային հանգույցների համար՝

- մշակել կայուն քաղաքային շարժունակության ծրագրեր (SUMPs) մինչև 2027 թվականի դեկտեմբեր;
- իշխանությունները (քաղաքները + դրանց ֆունկցիոնալ քաղաքային տարածքները) պետք է զեկուցեն մինչև 2027 թվականը կայուն շարժունակության ցուցանիշների տվյալների հավաքագրման մասին;

- իշխանությունները պետք է իրենց տարածքում սարքավորեն մուլտիմոդալ ուղևորային հանգույց մինչև 2030 թվականը և մուլտիմոդալ բեռնատար հանգույց մինչև 2040 թվականը:

Քաղաքային հանգույցների կարգավիճակը կարող է նաև հանգեցնել քաղաքային իշխանությունների մասնակցության ավելացմանը՝ Եվրոպայում տրանսպորտային ենթակառուցվածքների զարգացման գործում՝ առաջարկելով հնարավոր ավելի լավ մուտք դեպի ֆինանսավորման որոշակի գործիքներ, ինչպիսիք են TEN-T կանոնակարգը (հոդված 40):

www.energy-cities.eu

www.eurocities.eu

